herpy

GECKOR

Lined gecko

Gekko vittatus

Gekko vittatus är en snabb, skygg nattklättrare från regnskogarna på Nya Guinea och öarna runt omkring, med en tydlig vit strimma nedför ryggen. Artnamnet *vittatus* är latin för "med band" och syftar just på strimman. Den är vacker att titta på i ett välplanterat terrarium, men vill helst inte tas upp, och de flesta i handeln är vildfångade.

Familj: Gekkonidae Tidigare namn: *Gecko vittatus; Platydactylus vittatus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**18-25 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-20 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**25-28 °C**
Värmeplats	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**21-24 °C**
Luftfuktighet	**55-80 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter och frukt**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Kullar per år	**3-6**
Inkubation	**80-120 dagar** vid 25-28 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Gekko vittatus har en vit strimma som löper från svansroten uppför ryggen. Vid nacken delar den sig i två och fortsätter fram mot ögonen. Kroppen är smal och gråbrun, ljusbrun eller olivgrön, och svansen har ljusa tvärband. Ögonen är stora, utan ögonlock och mörkt orange till bärnstensfärgade med lodrät pupill. Under tårna sitter fina vidhäftande lameller, som gör att djuret kan springa uppför glas.

Arten beskrevs av den holländske naturforskaren Martinus Houttuyn 1782. Den tillhör släktet *Gekko*, som också rymmer *Gekko gecko*, och i nyare indelningar placeras den i undersläktet *Lomatodactylus*. Den ursprungliga typlokalen, "Zekerlyk uit de Indië" ("helt säkert från Indien"), är felaktig: djuret finns inte i Indien, utan på och omkring Nya Guinea.

Vuxna djur blir ungefär 18-25 cm inklusive svans. De är snabba och nervösa och gömmer sig mycket, så man ser ofta bara en skymt av dem när ljuset släcks. Om de skräms kan de ge ifrån sig ljud, försöka bita eller fälla svansen. Huden är tunnare än hos till exempel *Eublepharis macularius* och rivs lättare upp. Könsskillnader syns inte tydligt utanpå hos ungarna, och om man kan skilja dem på färg eller teckning är inte dokumenterat.

Intresset för arten ökade markant 2025, och utbudet präglas fortfarande av importerade, vildfångade djur. Det finns dock uppfödare, och uppfödda djur är klart det bästa valet: de är vana vid foder och terrarium och har färre parasiter.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

Gekko vittatus lever i den östra delen av Indonesien, på Nya Guinea och på öarna österut. Arten är känd från Halmahera och Morotai i Indonesien, Papua Nya Guinea med Amiralitetsöarna och Bismarckarkipelagen, Salomonöarna (bland annat Rennell och Bellona) och Palau i Mikronesien. De registrerade fynden ligger framför allt i Papua Nya Guinea, Indonesien, på Salomonöarna, i Vanuatu och på Palau.

Gränserna är något oklara. Förekomsten i Vanuatu är osäker, uppgifterna från Fiji beror på fel, och arten finns inte på Timor. Även förekomsten på Java är omstridd. Kartan visar därför bara de fyra länder där arten med säkerhet hör hemma: Indonesien, Papua Nya Guinea, Salomonöarna och Palau.

> **Naturlig utbredning:** Indonesien, Papua Nya Guinea, Palau och Salomonöarna.

LIVSMILJÖ

Gekko vittatus är knuten till träd och lever i tropisk regnskog, där den finns både i undervegetationen och högre upp i kronorna. Den ses också vid hus i byarna.

Klimatet är jämnt året runt, eftersom området ligger nära ekvatorn. Luftfuktigheten ligger på 70-90 %, temperaturen på 30-32 °C på dagen och omkring 21 °C på natten, och dagsljuset varar ungefär 12 timmar året runt. Siffrorna är en samlad beskrivning av livsmiljön och inte mätningar från en bestämd lokal, så ta dem som en riktlinje. I naturen blir djuren bara 2-5 år gamla, medan de i fångenskap kan leva 10-20 år.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett enskilt vuxet djur behöver ett högt terrarium på minst 45 × 45 × 60 cm (längd × bredd × höjd), gärna högre, eftersom *Gekko vittatus* är aktiv och klättrar mycket. Ett djur som får för lite utrymme gömmer sig för det mesta. Fler än ett djur kräver minst 60 × 60 × 60 cm, men de bör helst inte hållas tillsammans, eftersom det kan bli slagsmål och skador. Är du osäker, håll dem åtskilda.

Glas är bäst, eftersom djuren fäster på alla ytor och snabbt hittar springor i nät. Inred med kraftiga grenar, bambu, korkrör och korkplattor på flera höjder och med stora, stabila växter som gullranka, philodendron och bromelior. Växterna måste tåla att ett hoppande djur landar på dem. Gömslena ska vara så vida att djuret lätt kommer in i dem.

Som bottensubstrat används en fuktbevarande blandning av kokosmull, ogödslad jord och lövförna, minst 5 cm djup. Bioaktivt substrat med hoppstjärtar och gråsuggor är populärt. Det ska finnas ventilation, men för mycket drar ut fukten. Torka av glaset med jämna mellanrum, för djuren lämnar gärna sin avföring på rutan, och kalkavlagringar kan försämra deras grepp.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

TEMPERATUR

På dagen ska det vara 25-28 °C i större delen av terrariet och en varm plats på 30-32 °C högt upp. På natten ska temperaturen sjunka till 21-24 °C. Det motsvarar ungefär förhållandena i naturen.

Värmen kommer bäst från en låg halogenlampa eller värmelampa ovanför nätet, styrd av en termostat, så att det uppstår en tydlig gradient från toppen och neråt. Ställ terrariet bort från soliga fönster, för glaset släpper in värmen och håller kvar den. Mät med en digital termometer både upptill och nedtill. Är djuret slött och gömmer sig hela tiden, eller gapar det med öppen mun, kan det vara för varmt eller för kallt.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 55-65 % på dagen och stiga till 75-80 % efter en ordentlig sprayning på kvällen. Spraya igen på morgonen om luften blir för torr.

Djuret dricker vattendropparna från blad och rutor. Ställ dessutom fram en låg skål med färskt vatten som byts dagligen. En automatisk dimmaskin på natten kan hjälpa, men får inte ge ständigt blöta förhållanden. När djuret ska byta hud och blir blekt kan fuktigheten under en kort period sättas upp mot 90 %, så att huden släpper rent. Efter hudömsningen ska du kontrollera tårna efter rester.

LJUS OCH UVB

Gekko vittatus är aktiv på natten och i skymningen och kan överleva utan UVB, men bör ha det. Använd ett svagt UVB-rör för skuggdjur (Ferguson-zon 1), till exempel ett T5-rör på 5-7 %, över nätet på ena sidan av terrariet, med fri bana ner till djuret. Glas och plast bromsar UV, så ljuset ska sitta direkt över djuret och inte bakom en ruta. Lampan byts enligt tillverkarens anvisning, vanligen var 6:e-12:e månad.

Växterna behöver också ljus, så ett lysrör för växter är ett bra tillskott. Ha ljuset tänt ungefär 12 timmar om dagen, gärna styrt av en timer. Ljustiden kan också varieras mellan 10 timmar på vintern och 14 timmar på sommaren. På natten ska det vara mörkt. Eftersom arten är nattaktiv ska det finnas gott om skugga och gömslen i hela terrariet.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Gekko vittatus lever av levande insekter. Ge syrsor, dubiakackerlackor, larver av svart soldatfluga och ibland mjölmaskar eller vaxmott-larver. Foderdjuren får inte vara större än avståndet mellan djurets ögon. Undvik zophobas, eftersom de är svårsmälta, och vaxmott-larver och smörmaskar ska bara vara en tillfällig godbit, eftersom de är feta.

Unga djur matas dagligen, vuxna varannan dag. Ge foderdjuren bra föda 24-48 timmar innan och pudra dem med kalk vid de flesta matningarna. Använder du UVB är kalk utan D3 säkrast, och utan UVB ska det vara kalk med D3. Ge dessutom ett multivitaminpreparat ungefär en gång i veckan och pudra inte kalk och multivitamin tillsammans.

Många djur tar också färdigfoder för *Correlophus ciliatus* eller mosad mogen banan eller papaya som en tillfällig godbit. Det är inte huvudfodret. Ta bort uppätna insekter efter ett dygn. En skål som sitter högt upp passar arten. Många djur lär sig att ta föda från en pincett.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Gekko vittatus är snabb, skygg och nervös och är inget djur man tar upp för nöjes skull. Den påminner om *Gekko gecko*, men är mindre aggressiv. Den kan försöka bita, ge ifrån sig ett högt, skällande ljud och fälla svansen. Svansen växer ut igen, men inte som den var, och det kostar djuret mycket energi. Ta därför aldrig tag i svansen, och begränsa hanteringen till det nödvändiga. Låt nya djur vänja sig i ro i ett par veckor.

Djuren kan vara högljudda på natten, så fundera över var terrariet står. De är också skickliga rymningskonstnärer: öppna luckan bara lite i taget, och var beredd om djuret hoppar. Hanar får inte hållas ihop. Honor i en avelsgrupp kan bilda en rangordning och vakta ungarna, men det är riskabelt att hålla flera djur ihop. Börja alltid med ett djur, och bara ett par om du har plats och gömslen nog. Håll koll på bett och skador.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könet syns på halvvuxna och vuxna djur. Hanarna har en bula på varje sida av svansroten och en rad porer framför kloaken. När djuren blir könsmogna är inte dokumenterat. Som tumregel för geckor i släktet bör honan först användas i avel när hon är fullvuxen och i bra hull, inte innan hon är ett par år gammal.

PARNING

Gekko vittatus förökar sig på våren i naturen. Detaljer om parningen, vinterpaus och hur djuren introduceras för varandra är inte dokumenterade. Håll ett öga på djuren de första dagarna, och skilj dem om hanen är för hård mot honan. Ge honan gott om insekter och kalk under hela säsongen, så att hon inte töms på kalk. Använd aldrig två hanar tillsammans.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger ett eller två ägg åt gången. Typiskt kommer det äggkullar på två ägg ungefär varje månad och 6-12 ägg totalt under en säsong, motsvarande tre till sex äggkullar. Honor utan hane kan också lägga ägg, men de är obefruktade. Äggen limmas fast på underlaget, till exempel på in- eller utsidan av korkrör och korkbark, och ska inte grävas ner.

Ge honan flera lämpliga korkrör eller korkplattor att välja mellan. *Gekko vittatus* är lätt att få att föröka sig, och honorna vaktar ägg och ungar. Ta ändå ut ungarna när de kläcks, eftersom de vuxna kan angripa dem. Håll koll på honans vikt och form och avbryt aveln om hon tappar vikt.

INKUBATION

Äggen sitter fast och tål inte att slitas loss. Låt dem vara kvar där de är om de är i säkerhet från de andra djuren, eller flytta hela korkplattan eller röret med äggen till en inkubator. Inkubationstiden är 80-120 dagar. Den bästa temperaturen är inte dokumenterad för *Gekko vittatus*. Använd 25-28 °C, den nedre delen av de 25-30 °C som används för den nära släktingen *Gekko gecko*, eftersom det ligger nära artens naturliga klimat. Håll luftfuktigheten hög genom att ställa fuktig vermikulit eller kokosmull i närheten, men låt inte äggen bli blöta.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Det finns mycket lite dokumenterad kunskap om uppfödning av ungar. Som utgångspunkt ska de ha samma temperatur och luftfuktighet som de vuxna i ett litet, högt terrarium med många gömslen och daglig sprayning. Ungarna lämnar honan när de är nästan fullvuxna. Ge små foderdjur, inte bredare än avståndet mellan ungens ögon, till exempel bananflugor och små syrsor, dagligen och pudrade med kalk. Väg dem regelbundet, och skilj dem åt om någon blir biten eller halkar efter.

Hälsa och vanliga misstag

Gekko vittatus är ett känsligt djur, särskilt när den är vildfångad. De typiska problemen är:

- Parasiter och avmagring hos vildfångade djur. Låt en kräldjursveterinär undersöka ett träckprov, och köp helst uppfödda djur.
- Munröta och luftvägsinfektioner. Slem vid mun och näsa är ett varningstecken.
- Hudrester som sitter kvar på tårna efter hudömsningen. De kan snöra av en tå och ska lossas försiktigt med fukt.
- Tunn hud som lätt rivs upp. Ta bort vassa kanter och kontrollera regelbundet efter sår, som kan bli infekterade.
- Kalkbrist hos avelshonor och unga djur, som ger mjuka ben och darrningar. Pudra födan och ge svagt UVB.
- Stress och förlorad svans vid för mycket hantering eller för få gömslen.

Sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret tappar vikt, inte äter på flera veckor, är slött eller har problem med att ömsa hud.

Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.